

LÜHIKROONIKA

4.–6. mail toimus Tallinnas konverents „Dekadents eesti kultuuris: tõlge ja tõlgendus”. Peaesinejad olid Jaan Undusk (UTKK, „Dekadentsi tunnetuslikust tähtsusest”), Kerri Kotta (EMTA, „Kõhklused, häired ja jõuetus: dekadents ja selle ületamine Tobiase, Elleri ja Tubina instrumentaalsetes suurvormides”) ja Daniele Monticelli (TLÜ, „Tõlkides „dekadentsi”? Gabriele D’Annunzio Eesti kultuuris (1906–1915)”). Konverents tõi kokku poolsada kunsti, muusika kirjanduse uurijat, kes analüüsisid dekadentsi muutlikke ja kohati vastuolulisi tähendusi eri kunstiliikides ja ajajärkudel. Kolmepäevasel konverentsil esinesid Eesti Teaduste Akadeemia Underi ja Tuglase Kirjanduskeskuse, Eesti Kunstiakadeemia ja Tallinna Ülikooli teadlased – need kolm institutsiooni olid ka korraldajad. Eesti kirjandusteadlastest, semiootikutest ja folkloristidest esinesid Katiliina Gielen ja Maria-Kristiina Lotman (TÜ, „Polükodeeritud struktuuri tõlkimine Oscar Wilde’i „Salomé” eestinduste näitel”), Kristjan Haljak (TLÜ, „Jaan Oksa „dekadentlik” subjekt”), Mirjam Hinrikus (UTKK, „Dionüüsiline dekadents ja Tammsaare”), Klaarika Kaldjärv (TÜ, „Ladina-Ameerika *modernismo* maaletoojad Kaalep ja Talvet. Rubén Darío luuletuse „Filosoofia” tõlgendused”), Andreas Kalkun (EKM, „Soodoma varemeil. Kunstid Eric Stenbocki loomingus”), Kairit Kaur (TÜ, „Lääne dekadents 2022? Kim de l’Horizoni „Blutbuch” ja selle vastukajad”), Rahel Ariel Kaur (TÜ, „Dekadentsi paradoks Betti Alveri varasemas luules”), Merlin Kirikal (UTKK, „Dekadentlik kirjutus kui feministlik praktika Alma Ostra proosateoses „Aino” (1923)”), Tanar Kirs (Liivi Muuseum, „Juhan Liiv ja dekadentsi tulek eesti luulesse”), Hasso Krull (EKA, „Dekadentsi ökoloogia”), Tanel Lepsoo (TÜ, „Oscar Wilde’i „Salomé” kahe sajandi

sabaotsal. Kõrvutusi 1920. ja 1990. aastate meeleoludest Eesti kultuurimaastikul”), Siim Lill (TÜ, „Dekadentsi ja okultismi lahutamatu suhe”), Rebekka Lotman (TÜ, „Eesti dekadentlik sonett”), Liina Lukas (TÜ, „„sõnad [---] pudenesid mu suus laiali nagu ussitanud seemned” (Hugo von Hofmannsthal). Dekadents ja keelekriis”), Leo Luks (UTKK, Eesti Maaülikool, „Mõõnav sugu sealpool head ja kurja – Nietzsche vitaalsed afektid Jaan Oksa loomingu kõverpeeglis”), Raili Marling (TÜ, „Djuna Barnesi „Öömetsa” soolistaatud dekadents”), Henry Mead (TLÜ, „‘An Anarchy of Atoms’: Decadence and Organicism in European Modernism”), Heidy Meriste (TÜ, „Süütunne kui dekadentlik emotsioon Jaan Krossi loomingus”), Indrek Ojam (TÜ, „Eluargus, eluhirm ja elujõuetus: ebasobivad afektid ja nende rationaliseerimine Jaan Oksast Reed Morni ja Leo Anveltini”), Eduard Parhomenko (TÜ, „Eksistentsialistlik dekadents ja võitlus filosoofia parteilise juhtimise pärast 1960. aastate Nõukogude Eestis”), Aare Pilv (UTKK, „Barbarus ja „modernim ahvisugu”), Janika Päll (TÜ, „Dekadentlik antiik Eestis”), Roland Sinirahu (TÜ, „„Kes eesti kirjanikest oli J. Aaviku ülannetu järgija?”), Kaia Sisask (TLÜ, „Guy de Maupassant’i „õudsed ja pikantsed” novellid XX sajandi alguse Eestis”), Ene-Reet Soovik (TÜ, „„Täis laukaid sügavaid on soode süli”. Märgalad ja Noor-Eesti”), Elle-Mari Talivee (UTKK, „Millega tegeles üks „uus naine” XX sajandi alguses? Londonis Minni Kursi jälgi otsimas”), Rein Undusk (UTKK, „Karl Ristikivi estetiismist”) ja Märt Väljataga („Dekadentsi taastulek 1980. aastate noores kirjanduses”).

11. mail peeti Tartu Ülikooli Narva kolledžis konverents „Prohvet Maltsveti jälgedes. 160 aastat eestlust Krimmis”. Esinesid Jüri Viikberg („Krimmi eestla-

sed enne ja pärast 1930. aastaid”), Tiina Toomet („Eestlaste mälestuste Krimm”), Jüri Valge („Reisikiri: Krimm, september 2001. Eel- ja järellugudega”), Ott Kurs („Minu Krimmi reisid”) ja Birute Klaas-Lang („Eesti keele ja kultuuri õpetamisest välisülikoolides – ajalugu ja hetkeseis”). Toimus vestlus Krimmi õpetajatega.

11.–12. mail leidis Tartus aset noorte kultuuriuurijate konverents „Noorte hääled”. Plenaarettekande pidas Diarmuid Ó Giolláin (Notre Dame'i ülikool, USA, „European folklore studies and the world outside Europe”). Esimesele päevale oli koondatud ingliskeelsed ettekanded, teine päev oli eestikeelsete ettekannete päralt. Esinesid Tartu Ülikooli, Tallinna Ülikooli ja Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia üliõpilased, peale nende pidasid ettekandeid gümnaasiumiõpilased. Esineti antropoloogia, etnoloogia, folkloristika ja kultuuripärandi ainevaldkondadega haakuvatel teemadel.

18.–19. mail toimus Tallinna Ülikoolis konverents „Keel ja keeled. Õppimine ja õpetamine”. Konverentsi kutsutud esinejad olid Annick De Houwer (HaBil-Net, „Language diversity in the classroom: research needs and pedagogical approaches”), Mila Schwatz (Oranimi akadeemiline hariduskolledž, Iisrael, „Responsive teaching in early language education”) ja Claudine Kirsch (Luxembourg'i ülikool, „Reading in different languages in ECEC through the eyes of educators and children”). Kavas olid keeleteaduslikud seksioonid mitmekeelsusest, keeleõppest ja -omandamisest ning töötoad tulevastele ja tegevõpetajatele. Toimus keeleteadlaste, poliitikakujundajate ja õpetajate vestlusring, kus lahati eestikeelsele õppele üleminekuga seotut. Konverentsil osales 150 teadlast 11 riigist, nagu Leedu,

Läti, Soome, Luksemburg, Saksamaa, Belgia, Sri Lanka, Ungari, Ukraina ja Rootsi. Eestist esinesid Mare Kitsnik, Helin Puk-sand, Merilyn Meristo, Tiina Rüütmaa, Reili Argus, Anna Verschik, Peep Nem-valts, Anette Ross, Tiitu Kuurme, Andra Kütt, Birute Klaas-Lang, Kertu Rozen-valde, Einar Kraut jt. Korraldaja oli TLÜ humanitaarteaduste instituut.

18.–21. mail korraldati Tartus 15. rahvusvaheline konverents „Laughter and Its Features – On the Nature of Laughter” („Naer ja selle tunnused – naeru olemusest”). Kutsutud esinejad olid Władysław Chłopicki (Jagiello ülikool, Poola, „Humor and figurative language”) ja Anna Krasnikova (Milano katoliiklik ülikool, Itaalia, „The end of a beautiful monstration: On one carnival procession and language defence in Russia”). Konverentsi töökeeled olid ukraina, inglise ja vene, osales üle 30 teadlase Ukrainast, Saksamaalt, Inglismaalt, Uus-Meremaalt, Venemaalt, Soomest jm. Eestit esindasid Anastasiya Fiadotava, Sergei Troitski, Liisi Laineste, Maarja Lõhmus, Alevtina Solovjova, Andrus Tamm, Toomas Tiivel jt. Teadlased käsitlesid huumori ja naeru olemust ning avaldumisvormi poliitikas, kultuuris, kirjanduses, huumori filosoofiat jm teemasid. Toimus kolm ümarlauda, kus arutleti iroonia ja protesti vahekorra, eesti huumori eripära ning huumori psühholoogiliste aspektide üle eksistentsiaalse kriisi kontekstis. Konverentsi kolmas päev, kus esinesid põhiliselt Ukraina teadlased, toimus Teamsi keskkonnas, viimane päev möödus Eesti Huumorimuseumis Rapla-maal Purkus.

19. mail toimus Tallinnas Kumu kunstimuseumis seminar „Paralleelid. Eesti ja Soome XX sajandi esimestel kümnenditel”. Teiste seas esines Mirjam Hinrikus

(UTKK), kes kõneles eesti ja soome kirjandusliku dekadentsi dialoogist XX sajandi esimesel poolel.

22. mail peeti Eesti Kirjandusmuuseumi online-seminaride sarja „Kultuurid sõjas” 8. kohtumine „Huumor sõjas” („Humor in the conditions of the war”). Guillem Castañar, Anastasiya Fiadotava ja Liisi Laineste pidasid ühise ingliskeelse ettekande „Meemide mõjujõud / The power of memes”. Selles uuriti Ukraina sõja meeme, mis levivad Ida-Euroopas (Venemaal, Eestis ning Valgevenes) ja Lääne-Euroopas (Hispaania näitel), analüüsiti, kuidas neis maades esitatakse peamisi meemitegelasi, missugused on globaalsed, missugused aga lokaalsed viisid neid kujutada.

25. mail toimus Tartu Akadeemilise Rahvaluule Seltsi koosolek. Möödnud aasta Eesti folkloristika aastapreemia laureaat Mari Sarv esines ettekandega „Folkloorse varieeruvuse jäälil. Arvutuslikke vaatlusi”. Anti kätte Eesti folkloristika aastapreemia 2023: selle pälvis Tartu Ülikooli folkloristika kaasprofessor Anastasiya Astapova. Oma uurimustes on ta loovalt sünteesinud folkloristika, huumoriuuringute ja sotsiaalteaduste meetodeid, analüüsides ja mõtestades folkloori ja võimu vahekorda. Viimaste aastate töödest väärib esiletõstmist Astapova 2021. aastal ilmunud monograafia „Humor and Rumor: Everyday Life in the Post-Soviet Authoritarian State”. See on terviklik kokkuvõte autori pikaajalisest tööst poliitilise huumori, uskumuste, kuulujuttude ja vandenõuteooriate kohta.